

2. Неправильне застосування державними органами норм чинного законодавства, наприклад, відносно оподаткування товарів, що тимчасово ввозяться в Україну з метою їх подальшого реекспорту у незмінному стані, фактично знищило даний різновид зовнішньоекономічної діяльності в Україні, чим швидко скористалися, насамперед, сусіди-поляки. Маючи вигідне географічне положення і враховуючи те, що реекспортні операції потребують мінімального технічного та технологічного супроводження, Україна зобов'язана створити на своїй території нормальні умови для цього типу підприємництва, що призведе до зміцнення фінансового стану суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України, а також до додаткових надходжень у держбюджет у вигляді податку на прибуток, враховуючи різницю закупівельних цін та цін реалізації товарів, що реекспортуються.

До того ж, безпідставне стягнення податків ніяк не можливо виправдати бажанням поповнити бюджет, тим більше при існуючій сьогодні практиці їх нестягнення у встановлених чинним законодавством випадках. Отже, питання правової, у тому числі податкової культури суспільства, набувають статусу пріоритетних для українських реформ.



П. Пашко, О. Маляревська

ПРАКТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Порядок формування та застосування митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності передбачено чинним законодавством України з 1993 р. Митно-тарифне регулювання – одна з форм державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, мета якої захист економічних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та створення рівних можливостей для них, розвиток всіх різновидів підприємницької діяльності незалежно від форми власності та напрямків використання доходів і здійснення інвестицій; заохочення конкуренції та ліквідація монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Контроль щодо застосування чинного законодавства України при проведенні різноманітних операцій зовнішньоекономічних зв'язків стосовно переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів, використання засобів митно-тарифного регулювання, покладено на митні органи України. За час існування Державної митної служби та її розвитку стратегічні завдання щодо використання митно-тарифного регулювання залишалися ста-

більшими, а тактика їх реалізації знаходилась у процесі постійного розвитку та вдосконалення. З моменту введення у дію ставок Єдиного митного тарифу зміни ставок мита охопили велику частину його номенклатури. При цьому змінювалися розміри ставок та застосування різних видів мита, які передбачені чинним законодавством (адвалорне, специфічне та комбіноване). Поширилась номенклатура Єдиного митного тарифу за рахунок подрібнення та уточнення опису товарів, до яких застосовуються тарифні заходи. На початку 1999 р. діяло більше ніж 70 постанов Кабінету Міністрів України та законів України, згідно з якими вносились зміни у Єдиний митний тариф. Відповідно до указу Президента на Митно-тарифну раду були покладені завдання створення Єдиного митного тарифу з урахуванням змін, що відбулися.

Велика робота проводилась стосовно систематизації пільг та преференцій, які передбачені законодавчими актами, міжнародними договорами та міжурядовими угодами. Згідно із законом України № 170-ВР від 03.04.97 р. виключені з преференційного режиму товари та інші предмети, що походять з країн, які розвиваються. Але збільшилась кількість країн, з якими Україна уклала угоди про вільну торгівлю, що передбачають пільги щодо сплати мита та податків, еквівалентних їм за дією, і це дає змогу підтримувати торговельні зв'язки, зокрема з країнами колишнього СРСР. Триває удосконалення механізму визначення митної вартості як основи нарахування мита. Формування митної вартості будується на принципах, визначених Генеральною угодою щодо тарифів та торгівлі (ГАТТ/СОТ), які викладені у ст. 16 Закону України "Про Єдиний митний тариф". Механізм, запропонований у цьому документі, передбачає визначення митної вартості послідовно, на основі ціни на ідентичні товари, що встановлено Порядком визначення митної вартості товарів та інших предметів у разі переміщення їх через митний кордон України.

Розглядаючи питання визначення митної вартості, як одне з найголовніших стосовно вирішення завдань по збільшенню надходжень до держбюджету та захисту економічних інтересів України, дуже важливо доопрацювати механізм визначення митної вартості. Зробити це потрібно не тільки через неможливість її визначення на основі поданих документів, а й через невідповідність заявленої митної вартості ідентичних та подібних товарів за фактами митного оформлення. При цьому треба передбачити можливість умовного випуску товарів у вільний обіг зі сплатою податкових митних платежів за ту частину митної вартості, яку самостійно встановили митні органи. Під умовністю випуску у вільний обіг розуміють умову надання в термін 80-90 днів після митного оформлення імпортованого вантажу додаткових документів, які доводять достовірність ціни та митної вартості, заявленої декларантом. При наданні таких документів у зазначений термін додатково стягнені пла-

тежі повертаються суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності, а у разі ненадання зазначених доказів перераховуються до держбюджету.



С. Бондаренко

МИТНА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОНОМІЧНИМ СТАНОВИЩЕМ В УКРАЇНІ

Як відомо, одним із засобів регулювання зовнішньоекономічної діяльності є митна політика. Вона впливає не лише на зовнішньоекономічні зв'язки, а й на економічні процеси всередині країни. Змінюючи митний тариф, держава може сприяти розвитку зовнішньоекономічних зв'язків або ж стримувати його. Підвищення митного тарифу, наприклад, погіршує конкурентноспроможність іноземних товарів та створює кращі умови для реалізації на внутрішньому ринку товарів національних виробників, але у той же час низька конкуренція не сприяє підвищенню якості товарів. Низькі ж ставки митного тарифу, у свою чергу, містять загрозу захоплення внутрішнього ринку іноземними виробниками.

Зі здобуттям незалежності перед Україною постало завдання розробити власну митну політику. На цьому шляху, починаючи з 1991 р. і до сьогодні, можна виділити три основні етапи.

Перший – 1991-1993 рр. У цей час розроблялися основи митної політики, приймалося необхідне законодавство. Після розпаду СРСР Україні у спадщину залишилася дефіцитна економіка, крім того були втрачені господарські зв'язки між підприємствами, відбувся значний спад виробництва. Так, на початку вказаного етапу, у 1991 р. спад виробництва товарів народного споживання склав 9,3 %, а у 1992 – 9,4 % [7, 17]. Ситуація ускладнювалася тим, що не було необхідного досвіду, а також якісної статистичної інформації про обсяги імпорту та експорту, потрібної для встановлення митних ставок. Вже на початку 1992 року були розроблені основні положення тарифного регулювання, які введені у дію Законом “Про Єдиний митний тариф” від 05.02.92 р., встановлені ставки імпортного мита Декретом Кабінету Міністрів України “Про Єдиний митний тариф України” від 11.01.93 р. Перед владою, з огляду на дефіцитний стан споживчого ринку та спад виробництва, поставало завдання наситити внутрішній ринок товарами народного споживання. Крім того, представники влади сподівалися на підвищення ефективності та якості національного виробництва внаслідок лібералізації зовнішньої торгівлі, зокрема імпортною політики. Саме цим можна пояснити лібералізм імпортного